OKRESNÝ ÚRAD ILAVA
Došlo dňa: 30 05 2023
Evid. číslo: 001635/2023
Číslo spisu: 001128-007
Prílohy/listy:
Vybavuje: GEA

Anna Grajcaríková

Od: Odbor starostlivosti o zivotne prostredie OU Ilava
Odoslané: 30. mája 2023 15:27
Komu: Anna Grajcaríková
Predmet: FW: VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „Zber kovových odpadov - Nová Dubnica"

From: Združenie domových samospráv (EIA/SEA) [mailto:eia@samospravydomov.org]
Sent: Saturday, May 27, 2023 7:11 AM
To: Odbor starostlivosti o zivotne prostredie OU Ilava
Cc: miroslavbranicky@gmail.com
Subject: VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „Zber kovových odpadov - Nová Dubnica"

Upozornenie: Odosielateľ tejto e-mailovej správy nie je z rezortu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Ak nepoznáte odosielateľa a neviete, či je obsah bezpečný, neklikajte na odkazy ani neotvárajte prílohy.

VYJADRENIE V PROCESE EIA K ZÁMERU „ZBER KOVOVÝCH ODPADOV - NOVÁ DUBNICA"

Združeniu domových samospráv vyplýva v zmysle §24 ods.2 zákona EIA č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie postavenie dotknutej verejnosti pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a postavenie účastníka následných povoľovacích konaní. Predkladáme Stanovy Združenia domových samospráv: https://online.fliphtml5.com/txsmk/xtdt/, výpis z registra občianskych združení MV SR: https://ives.minv.sk/rmno/detail?id=7hBEUOI3nhVqv7v56IrqvrxmDXCpt3nJ9NDcV62g3KF8WvfhvcBt0qZVTPjMKk19 a potvrdenie o pridelení IČO: https://online.fliphtml5.com/txsmk/ahnt/.

Pre elektronickú komunikáciu používajte mail: *eia@samospravydomov.org*
Pre písomný styk použite elektronickú schránku Združenia domových samospráv na ÚPVS slovensko.sk.

Čo sa týka konzultácií a oboznamovania s informáciami o životnom prostredí, je potrebné upozorniť na recepčnú normu §66 zákona EIA, ktorým sa v plnom rozsahu prebrali ustanovenia Smernice o EIA, čím sa stala záväznou aj pre slovenské úrady. V praxi je preto potrebné používať normy slovenského práva (§3 ods.6 správneho poriadku, §24 ods.1 písm.i zákona EIA a §63 zákona EIA) tak, aby sa nimi naplnili aj ustanovenia čl.6a násl. Smernice o EIA ohľadne konzultácií a prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí ako aj čl.4 a čl.5 Aarhuského dohovoru. Aplikačná prax slovenských úradov v tomto smere je vo všeobecnosti nedostatočná a spôsobuje potrebu riešenia súdnym dialógom v rámci správnych žalôb, ktorými sa verejnosť domáha eurokonformného výkladu a aplikácie práva životného prostredia.

Osobitne je potrebné upozorniť na novelizáciu druhej vety §24 ods.2 zákona EIA, ktorá verejnosť v procese EIA neoslabuje (ako si mnohí nesprávne interpretujú) **ale ju posilňuje**; súčasne mení charakter verejnosti z „obyčajného účastníka" na plnohodnotnú verejnosť, ktorá v zmysle systematiky slovenskej legislatívy plní vecnú úlohu iniciácie odbornej diskusie v environmentálnej oblasti ale plní aj kontrolnú funkciu práce projektantov a súčasne neštátnu kontrolu zákonnosti rozhodovania úradov. **Z materiálnych následkov tejto novely je potrebné obzvlášť zdôrazniť skutočnosť, že všetky otázky životného prostredia a zmierňujúcich opatrení musia byť vyriešené už v procese EIA a nie je možné ich prenášať na ďalšie stupne projektovej prípravy**, čo je v rozpore s doterajšou aplikačnou praxou, ktorá však už nie je ďalej možná. Ďalšie stupne projektovej prípravy majú „už len" stavebno-technicky navrhnúť a zrealizovať riešenia, o ktorých sa definitívne rozhodne v procese EIA.

Vzhľadom na uvedené žiadame úrad podľa §22 ods.6 zákona EIA vrátenie zámeru navrhovateľovi na dopracovanie vyhodnotenia vplyvov zámeru na životné prostredie podľa kritérií prílohy č.10 k zákonu EIA a podľa §22 ods.7 zákona EIA vrátenie zámeru navrhovateľovi na dopracovanie variantných riešení zámeru.

K predstavenému zámeru „Zber kovových odpadov - Nová Dubnica" predkladáme nasledovné stanovisko:

- Európska komisia zažalovala Slovenskú republiku (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_23_164) za nedodržiavanie Smernice o odpadoch č. 2008/98/ES (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:02008L0098-20180705); táto žaloba je aj dôsledkom rozhodovania MŽP SR o odpadárskych zámeroch.

  Žiadame vyhodnotenie, ako predmetný zámer pomôže plniť záväzky SR v oblasti Smernice o odpadoch a ako aj tento zámer a vydané rozhodnutie prispeje k upusteniu od sankcií v dôsledku neplnenia záväzkov vyplývajúcich zo Smernice o odpadoch.

  Žiadame konkrétne informácie a merateľné ukazovatele, ktoré budú následne aj priebežne vyhodnocované.

- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov je základným legislatívnym nástrojom odpadového hospodárstva. Podľa hierarchie odpadového hospodárstva je zneškodňovanie odpadu až na poslednom mieste v prioritách nakladania s odpadom. Reálne je to však na Slovensku najčastejšie používaný spôsob nakladania s odpadom. Príčinou tohto stavu je prevažne lineárny ekonomický model súčasnej spoločnosti. Ťažíme prírodné zdroje, odnášame ich na opačný koniec sveta, kde sa z nich vyrábajú výrobky. Tie sú distribuované do ďalších kútov sveta, kde ich spotrebitelia kúpia, použijú a vyhodia. Tak vzniká odpad a suroviny vo forme produktov končia na skládkach, v spaľovniach či pohodené vo voľnej prírode.

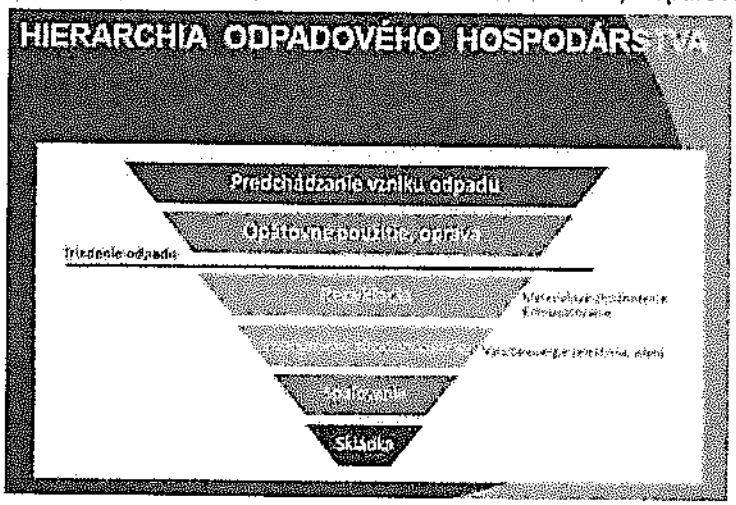

Realita odpadového hospodárstva

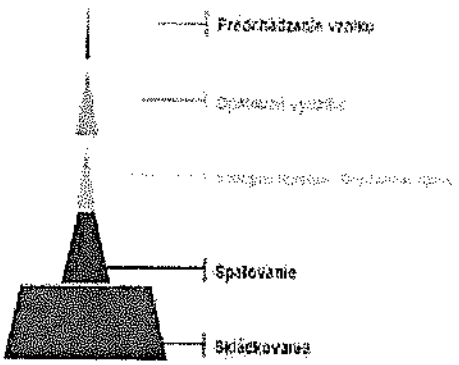

Žiadame v projekte riešiť výrazný odklon od zneškodňovania odpadu skládkovaním v súčasnosti (lineárna ekonomika) a posunutie odpadového hospodárstva smerom k modelu založenom na cirkulárnej ekonomike – pomocou účinného zhodnocovania materiálov v odpade. Takto sa výrazne minimalizuje odpad a náklady na vstupné materiály i energiu, potrebné pre výrobu nových výrobkov. Navrhovaná činnosť prispieva k plneniu cieľov v oblasti triedenia a recyklácie komunálnych odpadov, ktoré ako členská krajina EÚ musíme splniť: do roku 2035 budeme triediť a recyklovať 65 % komunálnych odpadov,v roku 2035 bude skládkovaných iba 10 % komunálnych odpadov.

Lineárny model ekonomiky

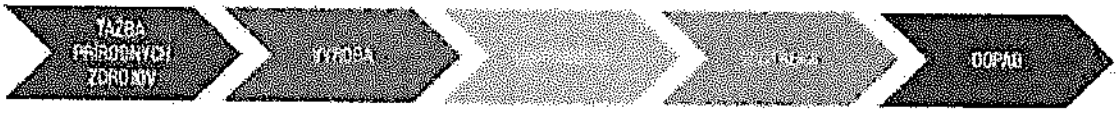

Cirkulárny model ekonomiky

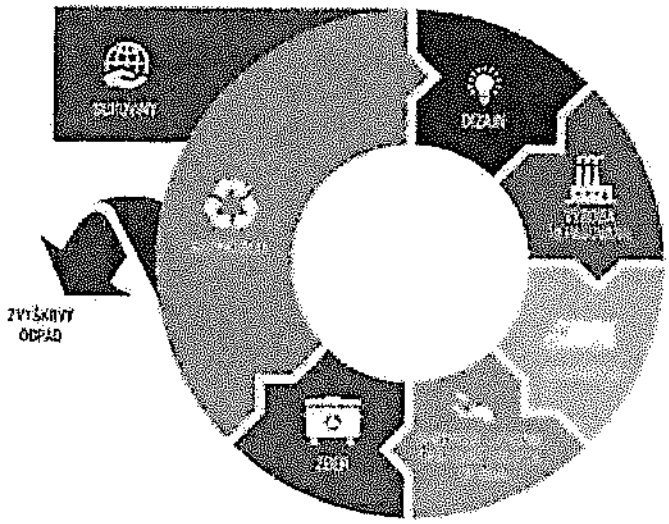

Do pozornosti kladieme Akčný plán pre zavedenie cirkulárnej ekonomiky (https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_sk); ktorý je plánom Európskej únie pre vysporiadanie sa s ekologickými dôsledkami nevhodných odpadových politík.

Akým spôsobom prispieva navrhovateľ k riešeniu problematiky odpadov?

- Podľa analýzy MŽP SR, Inštitútu environmentálnej politiky „Vedúci! Obce horia!" (https://minzp.sk/iep/publikacie/ekonomicke-analyzy/veduci-horia-obce.html) sa lokalita **Nová Dubnica nachádza v 5. stupni ohrozenia horúčavami, 4. stupni ohrozenia suchom a 4. stupni ohrozenia povodňami.**

  Uvedené prejavy sú prejavmi a dôsledkami klimatickej krízy; úrad preto musí tieto riadne vyhodnotiť a navrhnúť pri tom vhodné adaptačné a mitigačné opatrenie. **Pri vyhodnocovaní vplyvov klimatickej krízy a návrhu adaptačných i mitigačných opatrení je potrebné vychádzať z Adaptačnej stratégie SR, kraja ako aj dotknutej obce/mesta.** ZDS ďalej v texte uvádza opatrenia, ktoré sa stali na Slovensku príkladmi dobrej praxe.

- Európska komisia implementuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom **„Fit for 55"** (https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. **Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru.** Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (https://euobserver.com/climate/152419).

Podľa §17 ods.1 a ods.2 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. *„Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie."*; podľa §2 písm.d zákona EIA č.24/2006 Z.z. je účelom a zmyslom procesu EIA aj *„určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia"* – t.j. hovorovo tzv. zmierňujúce alebo kompenzačné opatrenia. V danom prípade nám ide o to, aby s pokračujúcim rozvojom hlavnej činnosti navrhovateľa (narábanie s odpadom) venoval dostatočnú pozornosť, úsilie a prostriedky na primeranú obnovu a údržbu svojho areálu. Žiadame preto v tomto smere určiť primerané kompenzačné opatrenia, ktoré by mal navrhnúť sám navrhovateľ; ako primerané a vhodné sa nám javí určiť realizáciu líniovej obvodovej izolačnej zelene a vnútroareálových zelených plôch a dlhodobú starostlivosť o ňu.

Žiadame, aby zmierňujúce opatrenia určené v rozhodnutí ako záväzné podmienky podľa §29 ods.13 zákona EIA obsahovali aj:

I. prvky zelenej infraštruktúry a obnovy biodiverzity podľa §2 písm. zh až zj zákona OPK č.543/2002 Z.z.:
   - Navrhovateľ zabezpečí aby areál prevádzky bol lemovaný drevinami z dôvodu zabezpečenia záchytu prašnosti a hluku z prevádzky do okolitého prostredia (zelený plot) .
   - Pri rekonštrukcii alebo stavbe administratívnej budovy navrhovateľ zabezpečí energetickú efektivitu navrhovaných konštrukčných úprav a tepelno-technických riešení, ktorá bude navrhnutá v zmysle zákona NR SR č.555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z. z. a vyhlášky MDVRR SR č. 364/2012 Z. z., tak, aby sa dosiahlo projektové a normované energetické hodnotenie budovy aspoň na úrovni nárokov kategórie podľa §3 ods.5 písm. i zákona NR SR č.555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (nevýrobné budovy spotrebúvajúce energie)
   - Navrhovateľ vykoná technickú prípravu k inštalácii zelenej strechy alebo fotovoltaických panelov na strechy existujúcich budov a to na miestach, kde to bude z hľadiska statického posúdenia a efektívneho využitia slnečného potenciálu možné a účelné.
   - Navrhovateľ rozdelí funkčne plochy prevádzky podľa potreby využitia prevádzky na nespevnené plochy a spevnené plochy. Spevnené plochy realizovať ako priepustné (napr.: štrk, riečny kameň, drvený kameň v kombinácii s izoláciou zachytávajúcou ropné deriváty) alebo nepriepustné v rámci priestorov, kde sa bude manipulovať s nebezpečnými odpadmi (napr.: betón, asfalt alebo iná celistvá vrstva).
   - Na nevyužitých nespevnených plochách realizovať sadové úpravy vysiatím lúčnych trávnych porastov.

II. opatrenia ochrany vôd podľa §5 až §11 Vodného zákona

III. opatrenia realizácie Programu odpadového hospodárstva

IV. opatrenia realizácie obehového hospodárstva

Pri určení týchto opatrení je treba v zmysle §29 ods.3 zákona EIA vychádzať aj z návrhov verejnosti; náš zoznam opatrení a pripomienok je zverejnený tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-ods. Na tento zoznam v plnom rozsahu odkazujeme ako nedeliteľnú súčasť tohto vyjadrenia a ako na pomôcku pre navrhovateľa aj úrad.

Čo sa týka konzultácií a oboznamovania s informáciami o životnom prostredí, je potrebné upozorniť na recepčnú normu §66 zákona EIA, ktorým sa v plnom rozsahu prebrali ustanovenia Smernice o EIA, čím sa stala záväznou aj pre slovenské úrady. V praxi je preto potrebné používať normy slovenského práva (§3 ods.6 správneho poriadku, §24 ods.1 písm.i zákona EIA a §63 zákona EIA) tak, aby sa nimi naplnili aj ustanovenia čl.6a násl. Smernice o EIA ohľadne konzultácií a prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí ako aj čl.4 a čl.5 Aarhuského dohovoru. Aplikačná prax slovenských úradov v tomto smere je vo všeobecnosti nedostatočná a spôsobuje potrebu riešenia súdnym dialógom v rámci správnych žalôb, ktorými sa verejnosť domáha eurokonformného výkladu a aplikácie práva životného prostredia.

Best-practices zo Slovenska

Na základe pripomienok a požiadaviek Združenia domových samospráv boli realizované vyššie uvedené požiadavky, z ktorých niektoré uvádzame ako referencie tzv. best-practices:

- **Zberný dvor v kostolných Kračanoch pri Dunajskej Strede**
  Ako inšpiráciu uvádzame realizáciu zberného dvora v Kostolných Kračanoch, kde zberný dvor vznikol revitalizáciou starého družstva v jeho priemyselnej časti:

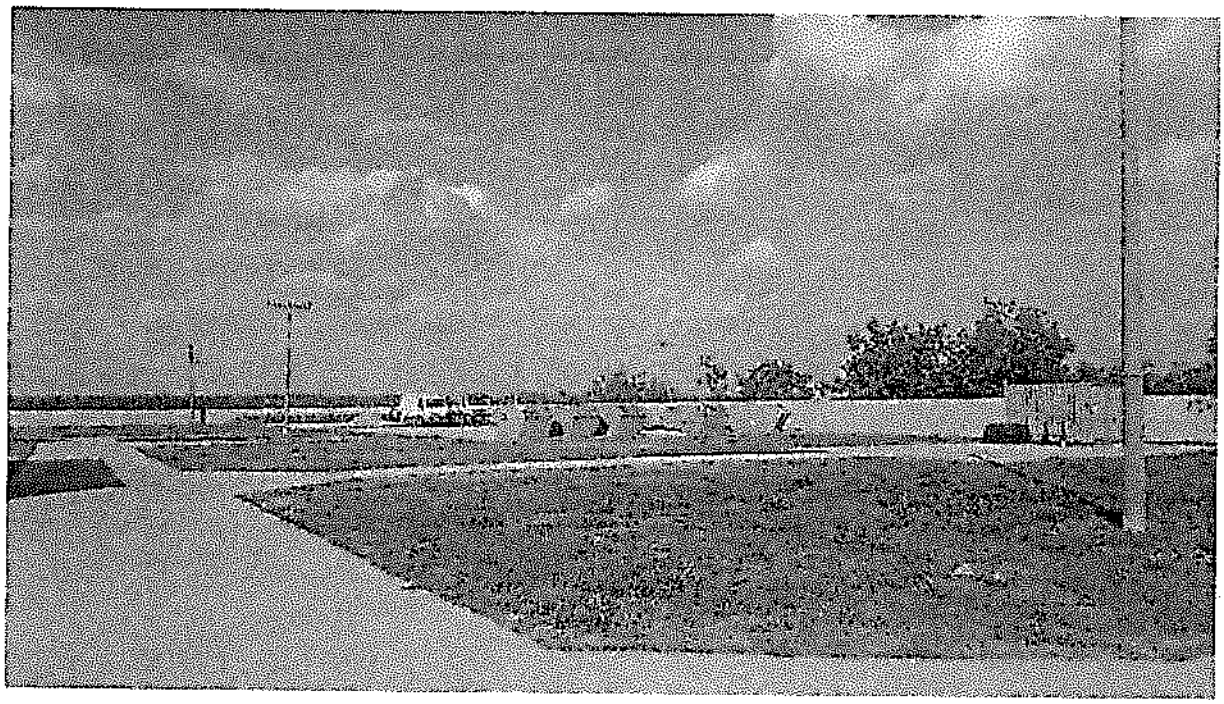

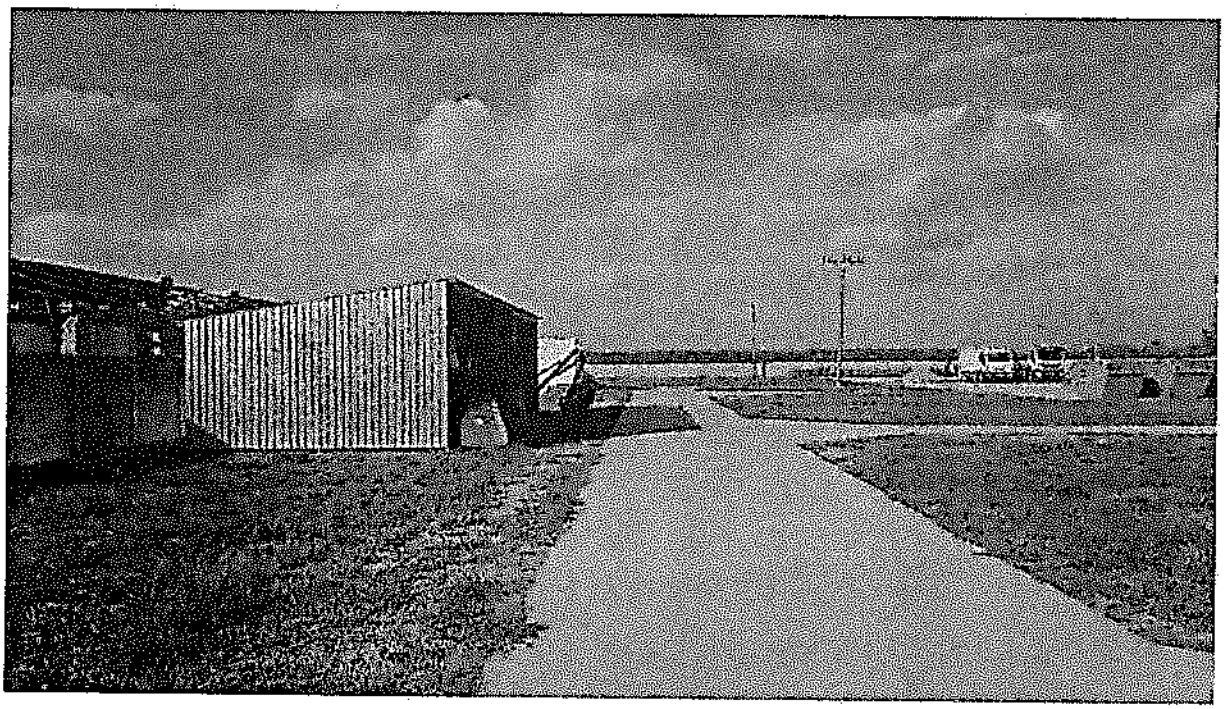

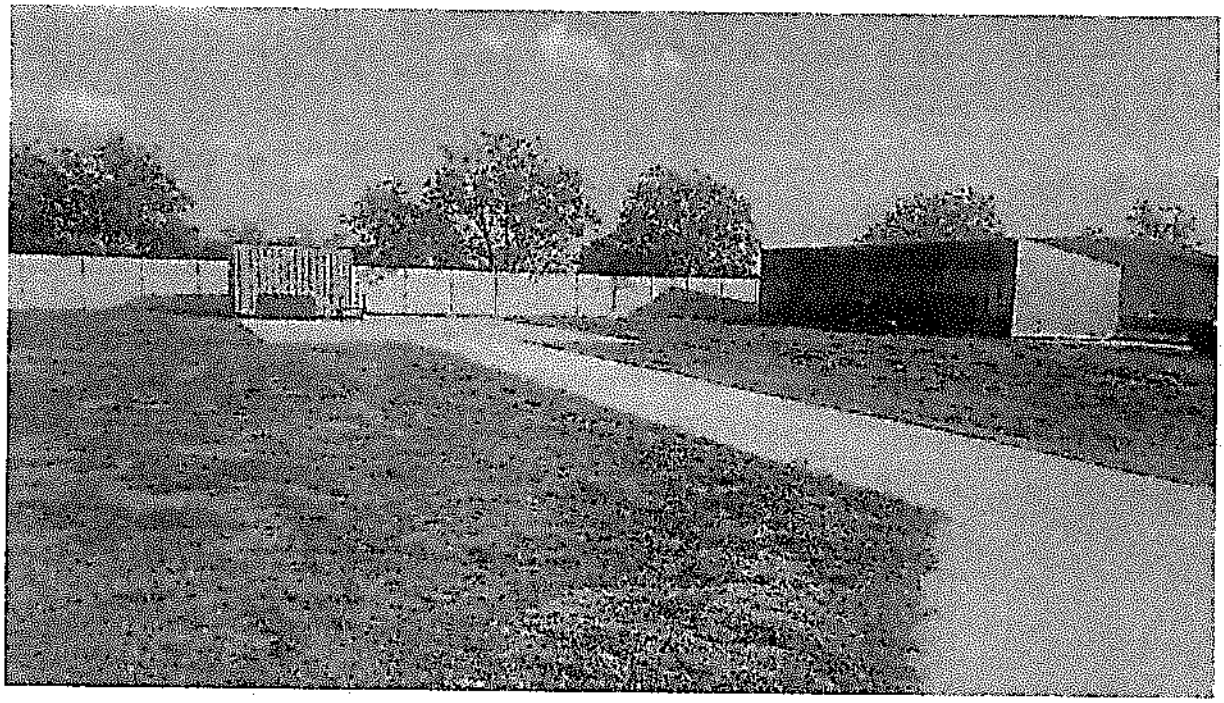

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--

Združenie domových samospráv | sekretariát
sídlo: Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava
office: Námestie SNP 13/B | 841 01 Bratislava
+421 907 901 676
www.samospravydomov.org
www.enviroportal.org
www.climatereality project.com